

і доступу до сайтів і програм найчастіше вимірюється в доларах і є рівною для України та інших країн, наприклад, Америки чи Європи. Співвідношення заробітних плат дуже відрізняється, тому часто плата є високою для нас. Згідно дослідження BSA Global Software Survey [2] 80% програмного забезпечення, яке встановлене на українських комп'ютерах – «піратське», в тому числі і у багатьох державних інституціях. Тоді як в цій США рівень ледь досягає 15%.

Сполучені Штати Америки приділяють особливу увагу захисту прав інтелектуальної власності, у першу чергу американських правовласників, у різних країнах світу. За результатами "Спеціальної доповіді 301" [3], протягом 2008-2011 років Україна перебувала у списку "Країн нагляд". У 2012 році статус країни погіршився, нас віднесли до переліку "Країн пріоритетного нагляду", а у 2013 році взагалі присвоїли найнижчий статус – "Пріоритетної іноземної країни". В цьому звіті визначаються країни, в яких не забезпечується ефективна і адекватна правова охорона інтелектуальної власності та захист авторських і суміжних прав. До таких країн уряд США може застосовувати санкції та обмеження. Саме тому минулого року Україна втратила торговельні преференції для 155 видів товарів, що мали імпортуватися в США.

Таким чином, контроль над сферою інтелектуальної власності надзвичайно важливий для кожної країни. Не можна сказати, що Україна взагалі не здійснює заходів щодо покращення захисту інтелектуальної власності. Однак ці зміни є недостатніми для подолання всіх проблем, як-от високий рівень інтернет-піратства та використання неліцензійного програмного забезпечення у державних органах. Можемо підсумувати, що не може бути розвинена країна без високого рівня захисту авторських та суміжних прав. Якщо Україна стане країною, де будуть добре захищатись роботи авторів, музикантів, вчених, то не буде сильної міграції молодих геніїв. Люди будуть впевнені, що їх захищає держава. Отже, необхідно модернізувати систему адміністрування цієї сфери.

Література:

1. *INTERNATIONAL PROPERTY RIGHTS INDEX 2018* [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.internationalpropertyrightsindex.org/>
2. *BSA Global Software Survey* [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://globalstudy.bsa.org/2016/>
3. *2013 Special 301 Report* [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://ustr.gov/sites/default/files/05012013%202013%20Special%20301%20Report.pdf>

ЧУБ О.,

директор Центру сприяння працевлаштуванню «Перспектива»,
старший викладач кафедри управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний стан соціально-економічного розвитку світу характеризується динамізмом і багатовекторністю. За таких умов, відбуваються суттєві трансформації ринку праці, який є складовою національної економічної системи, змінюються форми й види зайнятості. Враховуючи надзвичайно стрімкі інтеграційні процеси у світі та проблеми соціально-економічного становища в країні, передбачити ситуацію на ринку праці майбутнього надзвичайно складно. Однак, цей вплив на сферу зайнятості є очевидним. Змінюється ринок праці, виникає потреба у нових компетенціях: одні професії зникають, інші – з'являються. Вже сьогодні функціонують магазини без касирів, автомобілі без водіїв, з'явилися нові технології створення, розміщення, передавання та зберігання інформації (хмарні технології, віртуальна реальність), мови програмування тощо. А вдосконалення технологій машинного навчання і розпізнавання голосу й постаті людини призводить до того, що роботи (штучний інтелект) починають замінювати людей навіть у професіях, які потребують взаємодії з клієнтами. У цьому сенсі попит і пропозиція молоді на ринку праці суттєво відрізняються від професійно-кваліфікаційної та галузевої структури зайнятості попередніх поколінь. Негативні зміни у фактичних трудових відносинах насамперед позначаються на молодих працівниках, більш уразливих до низького рівня заробітної плати, часткової чи повної деформалізації відносин зайнятості, охоплення тимчасовими контрактами і обмеженням правового захисту.

Міграційні процеси значно впливають на ситуацію щодо зайнятості молоді як на світовому, так і на українському ринку праці. Під час зростання обсягів переміщень через кордони все більше і більше молодих людей залишають свої домівки у надії знайти роботу, що призводить до міграції із сільських регіонів до міст, а також міграції освіченої молоді до інших країн. Це справляє значний вплив на вітчизняний ринок праці. Глобалізаційні та сучасні демографічні тенденції все більше загострюють економічні, соціальні й політичні питання.

Довготривала недосконалість взаємодії суб'єктів ринків праці та освіти негативно позначилась на обох ринках, зумовлюючи невідповідність професійно-кваліфікаційних стандартів вимогам виробництва, погіршуючи якість підготовки кадрів та загострюючи дисбаланс вакансій за професіями. Метою взаємодії суб'єктів ринків праці та освіти є максимальне задоволення потреб всіх зацікавлених сторін, що з одного боку дозволяє збалансувати попит та пропозицію на кваліфіковану робочу силу, досягти вищої якості освіти (покращення її змісту та удосконалення форми), а з іншого – задовольнити всіх стейкхолдерів у відповідних освітніх продуктах та (послугах).

Щодо позитивних тенденцій, то слід відзначити перехід України до нових форм організації трудової діяльності. Все більшого масштабу набуває зайнятість через цифрові платформи. Загалом на ринку праці на цифрових платформах в Україні домінує молодь: 67% фрилансерів молодші 36 років. Середній вік фрилансера становить 33 роки [1].

Поряд з цим, статистичні дані свідчать про зменшення чисельності безробітної молоді. Так, за аналітичними показниками служби зайнятості станом на 1 вересня 2019 року кількість осіб з-поміж молоді, які мали статус безробітного становила 80,6 тис. осіб, що на 13,1 тис. осіб (14%) менше, ніж на відповідну дату минулого року. Допомогу по безробіттю отримували 60,8 тис. осіб, що на 6,7 тис. осіб (10%), менше ніж на відповідну дату минулого року [2].

Безперечно, молодь відіграє важливу роль у формуванні та трансформації сучасного ринку праці. Але існує низка нагальних питань молодіжного сегменту ринку праці які потребують подальших наукових досліджень і співпраці з усіма зацікавленими сторонами для їх вирішення. Серед них варто виділити основні, такі як захист трудових прав та створення сприятливих умов для професійного становлення з метою забезпечення соціально-економічного розвитку країни.

Література:

1. Алексинська, М., Бастркова, А., Харченко, Н., 2018. Зайнятість через цифрові платформи в Україні. Проблеми та стратегічні перспективи. МОП: Женева.
2. Державна служба зайнятості. Аналітична записка. Надання послуг особам з числа молоді у січні-серпні 2019 року. Режим доступу — <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68>

ШАШКОВА Н.І.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування
Херсонського державного університету

ЗАКОНОМІРНОСТІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Сучасне українське село характеризується послабленням трудової мотивації працівників, деформацією та руйнуванням трудових цінностей, зниженням трудової дисципліни, незацікавленістю працівників у розвитку професійного рівня та наростанням трудової апатії.

В аграрній сфері сформувався досить сталий тип працівника – байдужого, малоініціативного. Спостерігається недовикористання професійно-кваліфікаційного складу людей, насамперед, із вищою освітою.

Формування ринку аграрної праці відбувається в надзвичайно складних умовах. Це відсутність реальної конкуренції між різними формами власності і зайнятості, фактична монополія господарювання, що значно звужує можливості місця роботи. Також значна питома вага некваліфікованої праці і низький рівень продуктивності праці та оплати аграрної праці, яка значно відстає від ціни робочої сили. Крім того, спостерігається недостатній освітній та професійно-кваліфікаційний рівень робочої сили.

Основними проблемами, що вимагають розв'язання, є подолання загальної тенденції до уповільнення економічного росту, зупинення спаду виробництва і сучасної депресії, а також припинення неефективного використання ресурсів. Зміна негативних тенденцій на позитивні можлива

лише у випадку продуктивної зайнятості сільського населення. Але формуванню її заважає суцільна економічна криза, що охопила всі сфери і галузі господарства держави.

Глибока відсталість розвитку соціально-економічної структури сільського господарства від світового рівня призводить до того, що уповільнення науково-технічного прогресу в цій сфері економіки надає особливу гостроту соціальним конфліктам і затяжному характеру економічних потреб, пов'язаних з реформуванням аграрного сектору.

Серед мотивів зайнятості в сільському господарстві молоді основними є: високий зарібок, зручний режим роботи, сприятлива морально-психологічна атмосфера в трудовому колективі, близьке розташування від дому, престижність роботи на думку оточуючих і знайомих, добрі особисті стосунки із власником підприємства. Помітно збільшилася чисельність тих, хто вважає для себе основним джерелом формування сімейних доходів особисте селянське господарство. Переважна частина сільської молоді бажає займатися підприємницькою діяльністю в сільському господарстві, але не має для цього відповідних знань і досвіду роботи. Дедалі більшого розповсюдження набуває зайнятість української молоді за кордоном. Головними мотивами праці за кордоном є: вищі, ніж на батьківщині, заробітки, бажання побачити інші країни, запозичити закордонний досвід роботи, складність пошуку роботи в Україні за спеціальністю. Мотивація зайнятості в сільському господарстві передбачає зміну підходів до нарахування заробітної плати. На макрорівні (рівні держави) – це збільшення середнього розміру заробітної плати в аграрній сфері. З метою поліпшення умов праці в сільськогосподарських підприємствах необхідним є регулярне проведення паспортизації санітарно-технічного стану виробничих приміщень, транспортних засобів, обладнання й окремих робочих місць. У сільськогосподарських підприємствах слід впроваджувати заходи щодо оздоровлення працівників різних професій. Мотивація зайнятості в ОСГ передбачає створення виробничої й обслуговуючої інфраструктури, а також системи взаємозв'язків ОСГ із сільськогосподарськими і переробними підприємствами. Необхідним є надання зайнятому в ОСГ населенню консультаційної та юридичної допомоги з питань навчання основам господарської діяльності. Важливим питанням є розробка альтернативних форм соціального страхування даної групи населення, ознайомлення селян з особливостями нової пенсійної реформи.

Основним результативним показником стану мотивації праці є рівень її продуктивності, який безпосередньо залежить від оплати праці. Однак така залежність підтверджується не завжди, що зумовлено недосконалістю системи оплати праці в окремих галузях сільськогосподарського виробництва, та спричиняє потребу в застосуванні інших неплатіжних матеріальних і нематеріальних форм мотивації працівників. Одна з важливих причин небажання сільських жителів працювати у сільськогосподарських підприємствах – це незадовільні умови праці.

В якості основних інструментів державної політики створення робочих місць в аграрній сфері доцільно використовувати такі:

- удосконалення законодавчого забезпечення підприємницької діяльності та захисту інвестицій в аграрній сфері;
- активізація притоку інвестицій вітчизняних та іноземних інвесторів, утворення сприятливих умов для акумуляції власних коштів аграрних товаровиробників;
- оптимізація оподаткування з урахуванням сезонності, тривалості циклів, земельних відносин;
- кредитне забезпечення виробничих процесів, розширення та модернізації виробничих потужностей, у тому числі на пільгових умовах за рахунок реалізації спеціальних програм підтримки;
- розвиток аграрного лізингу;
- поліпшення страхового захисту товаровиробників; .

Реалізація визначених напрямів створення робочих місць сприятиме вирішенню проблеми зайнятості населення та в кінцевому підсумку утворить умови для розвитку аграрної сфери, зміцнення продовольчої безпеки, зростання експортного потенціалу держави та позитивно відіб'ється на економічному піднесенні.